

ועונה הגמרא: יש שלשה אופנים שבהם יש חילוק בין טעמיהם:

א. **איכא בינייהו** – יש הבדל ביניהם באופן דאיתוהו **בי תרי** – שהביאו את הגט שני עדים ממדינת הים ולא אחד, ושניהם נעשו שלוחים של הבעל לגרשה ולמסור לה את הגט ביחד.⁽⁹⁾ לפי רבה, הדין

נשאר כמות שהוא, ועל שניהם לומר בפני נכתב ובפני נחתם. אך לפי רבא, שטעם האמירה הוא בגלל חשש ערעור הבעל, הרי עתה ששניים הם, ויוכלו לקיימו,⁽¹⁰⁾ אין הם צריכים לומר בשעת המסירה בפני נכתב ובפני נחתם.

ב. **אי נמי** – הבדל נוסף יהיה בין שני

9. כן הוא לשון רש"י כאן, ולשון הגמרא בדף טז עמוד ב שיהא הגט יוצא מתחת ידי שניהם. וכתב בתשובות הריב"ש (סימן שי"ח) שבודאי אין צריך ששניהם יהיו אדוקים בו ממש, אלא הכוונה ששניהם נעשו שלוחים. וציידד לומר, שאולי טעמו של רש"י הוא שאם הם שלוחי הגט, מן הסתם גם חתמו העדים בפניהם או שמכירים את חתימתם. ולכן נאמנים הם לקיים את הגט. אבל סתם שליחים להבאת הגט, אין הכרח שיהיו נאמנים לקיימו. וכדבריו בכוננת רש"י ז"ל כתב גם הרשב"א. אלא, שהוא הוסיף להכשיר אפילו כשהאחד שליח והשני אומר: בפני עשאו הבעל שליח. והטעם הוא שכל שיש שני עדים שהבעל עשאו שליח בגט זה כדי לגרשה, שוב אין יכול הבעל לערער. עד כאן, וכן כתבו התוספות.

10. מלשון רש"י משמע שאם הבעל יערער, יצטרכו העדים לקיים את הגט על ידי אמירת בפני נכתב ובפני נחתם. אולם הרמב"ם כתב (בפרק יד מהלכות גירושין הלכה יד): "שנים שהביא גט בחוץ לארץ, אף על פי שלא נכתב ונחתם בפניהם הואיל ונתנו להם הבעל ליתנו לאשתו, הרי אלו נותנין לה ותהיה מגורשת, שהרי אין הבעל יכול לערער בגט זה, אף על פי שאינו מקויים, שהרי שלוחיו הם עדיו וכו'". ומבואר בלשונו שכאשר שניים מביאים את גט, כבר אין יכול הבעל לערער. וכן משמע בתוספות (דיבור המתחיל: דאיתוהו) שכתבו

שטרות, אינו אלא משום חשש שמא זייף בעל השטר. וגם כאן בגט, אין חוששים אלא שמא האשה זייפה אותו, או השתדלה בזה. ולא שהבעל יטען שהוא מזויף מסיבה כל שהיא. אלא הטעם שהצריכו כאן קיום על ידי שיאמר: בפני נכתב ובפני נחתם, הוא משום שאי אפשר להאמין לשליח באופן מוחלט שהבעל עשאו שליח, בו בזמן שהבעל מערער ואומר לא עשיתיו. וכמו בכל שאר עדויות שבתורה שאין מאמינים לעד כאשר יש הכחשה מצד הבעל דבר. ורק במקרים בודדים נאמן השליח, אך במקרים אחרים נאמן הבעל [כמוכח בפרק התקבל]. לפיכך, תיקנו חכמים בזה דרך אחת לכולם, שלא תהא נאמנותו על עצם השליחות. אלא עיקר עדותו על הכתיבה והחתימה, והצריכוהו לומר: בפני נכתב ובפני נחתם. וקבעו שהוא נאמן מאחר וכל קיום שטרות אינו אלא מדרבנן (ועיין במאירי).

ועוד, תירץ הרמב"ן [והביאו דבריו הר"ן ורבנו קרשקש], ודאי אין לשליח נאמנות עצמית לקיים את הגט כמו שני עדים, ומה גם שהבעל מכחישו וטוען שהגט פסול. וכל נאמנותו היא רק בגט מקויים [על ידי שני עדים] לומר עליו שנכתב ונחתם לשמה. וטעם נאמנותו על השליחות, הוא רק משום שהבעל עצמו האמינו ומינהו להיות שליח. [וכמו שביארנו לעיל באות ב]. ולכן, אין מקום להשוותו לשני עדים כקושיית הראב"ד ז"ל.